

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri

4. köide Tallinnas, teisipäeval, 5. veebruaril 1924 Nr. 5 (49)

Sisu:

Toimetuse kommentaar

Prof. M. Kurtschinski: Linnade rahandus-
korraldus

Kaubandus-tööstuskoja seaduse eelnõu

Viljade külvipinnad ja saagid Eestis 1923. a.

Sise- ja väljamaa kroonika

Teated ettevõtete tegevusest

Isiklikud teated

Raha- ja kaubaturu ülevaated

Ilmub kord nädalas

Wäljaandja: Eesti Majanduspoliitiline Selts, Tallinnas

Põlluasjanduse ja loomaterwishoiu ajakiri

Agronoomia

IV. aastakäik 1924.

Ilmub E. Agronoomide Seltsi ja Eesti Loomaarstide Seltsi väljaandel 12 korda aastas.

„Agronoomia“ on saanud Eesti põllumehe ja põllumajanduse-ametniku tutwustajaks teaduse ja tehnikaga wõitudega põlluasjanduse ja loomaterwishoiu aladel ja teenäitajaks nende wõitude ärakasutamiseks tegelikus elus. Eestikäit awaldab ta Eesti oma katsete ja uurimiste andmeid ja wõtab sõna kõigis tähtsamates põllumajanduse päewaküsimustes, walgustades neid teaduslikult seisukohalt, kuid wõimalust mööda meie arenenud põllumehele arusaadawal keelel.

Kolme aasta jooksul on ajakiri oma ümber koondanud kõik kodumaa loowad jõud põllukultuuri ja loomaarstiteaduse aladel. „Agronoomiale“ on kaastööd saanud kõik Tartu ülikooli wastawate alade õppejõud ja Eesti katseasutuste tegelased, nagu ka hulk teisi eritundjaid kodu- ja wäljamaalt.

Seni on ajakirjale kaastööd teinud:

Ülikooli-õppejõud: professorid Dr. BUCHOLTZ, Dr. GREWING, mag. GUTMANN; mag. HAPPICH †, J. MÄGI, Dr. REGEL, J. SAMOJLOFF, Dr. SCHNEIDER, Dr. TERÄSWUORI, mag. A. THOMSON, M. WITTLICH; doitsendid K. KOCH, Dr. KOZENY, P. KÖPP, A. MATHIESEN, N. ROOTSI, A. NÖMMIK, A. RÄNGEL, K. SARAL (loomakliimiku juhataja) . õpetaja A. LUKSEPP; lektor J. W. WESKI.

Katsejaamade ja nende osakondade juhatajad: J. AAMISEPP JOH. KOOL (Hiinas), J. METS, K. NASSAUER, TH. NENJUKOV, M. PILL, L. RINNE, K. SPONHOLZ, J. ÜMARIK, K. ZOLK.

Asjatundjad mitmesugustelt tegewusaladelt: ministri abi R. ALLMANN, loomaterwishoiu pääwalitsuse ülem A. ARRAS, agr. G. BALTS, agr. J. BALTS, põllumees krahw BERG-Sangaste, 1.-arst CH. DOBRUSCHKES, maakonna-1.-arst K. EDUR, 1.-arst E. ERLER, ühistegew. instr. A. ESLAS, karjakaswatuse eritundja agr. J. JAANHOLD, agr. W. JUHANSON (Saksamaal), tõuseltsi sekretär P. KALLIT, p.-t.-kooli õpetaja R. KLESMANT, seemnekaswanduse juhataja C. KOMPIUS, meteorol. obserwat. assistent W. KURRIK, stud. med. wet. A. LAAS, 1.-arst F. LAJA, p.-t.-kooli õpetaja agr. K. LIIDEMAN, maakonna-loomaarst K. LIND, stud. agr. J. LOOSALU, agr. O. LÖWI (Prantsusmaal), maakonna-walitsuse liige J. MATWEI, ühistegewuse eritundja agr. B. MARTIN, põllumees H. MELTSAS, seemnekaswanduse juhataja J. NURMBERG, stud. agr. A. OJA, loomaterwishoiu pääwalitsuse ülema abi 1.-a. A. OLT, Asunikkuude Liidu põllumajand.-osak. juhataja agr. TH. POOL, tapamoja direktor Dr. med. wet. J. RABISON, assistent E. REDLICH, loomaarst K. ROMETZION, assistent N. ROOSA, põllumees N. w. SIVERS-Soosaare, hobusekaswatuse eritundja loomaarst K. TAGEPERA, loomaarst M. TREUMANN, p.-t.-kooli õpetaja agr. A. USIN, E. WECHTERSTEIN, 1.-a. A. WIREN.

Tellimisi wõtawad wastu kõik postkontorid, tarwitajate-ühisuste ja Seemne-wilja-ühisuse kauplused, põllumajanduse instruktorigid ja ajakirja talitused: Tartus, Holmi tän. nr. 12 ja Tallinnas, S. Roosikrantsi tän. nr. 12.

Tellimise hind 300 marka aastas, 150 marka $\frac{1}{2}$ a.

Kuulutamise hind 3000 mk. lehekülj.

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hind: aastas Emk. 1000.- Väljamaale Emk. 2000.-
pooleaastas „ 500.- „ „ 1000.-

Toimetus: Pikk tän. 15, Tallinnas. Talitus: Lai tän. 38, Graafline Ühing „Kiri“. Telef. 18-66

4. köide. Tallinnas, teisipäeval, 5. veebruaril 1924. Nr. 5 (49).

Sisu: Toimetuse kommentaar. Prof. M. Kürtschinski: Linnade rahanduskorraldus. Kaubandus-tööstuskoja seaduse eelnõu. Villjade külvipinnad ja saagid Eestis 1923. a Sise- ja väljamaa kroonika. Teated ettevõtete tegevusest. Isiklikud teated. Raha- ja kaubaturu ülevaated.

Tallinnas, 4. veebruaril 1924.

Kaubandus-tööstuskoja seadus riigikogule esitatud.

Valitsus on 18. jaanuaril otsustanud kaubandus-tööstuskoja seaduse eelnõu riigikogule esitada. Mäletavasti on selle kavatsuse ajalugu niisama pikk kui Eesti tegeliku iseseisvuse ajalugu, sest juba Aju-tine Valitsus lubas omas deklaratsioonis Maanõukogule kaubandus-tööstuskoja ellukutsumist üheks oma esimeseks ülesandeks võtta ning tõesti esitati ka sellekohane seaduse eelnõu juba 1919. aastal Asutavale Kogule. Sellest ajast peale algab seaduse eelnõu ristikäik parlamendi komisjonide ja valitsusasutuste vahel. Esimene seaduse eelnõu saadeti Asutavast Kogust tagasi selle lihtsa põhjendusega, et ta liig pikk olla, sest teatavasti ei armasta meie seaduseandjad pikki ja igavaid seadusi. Eelnõu tehti siis esialgu ainult lühemaks. Kui nii tema sisu lihtsamaks ja arusaadavaks läks, hakati temas sisulisi parandusi ette võtma. Järjekorraliselt on nendega valitsus hiljuti lõpule jõudnud, kuid mis eelnõust edaspidi peab saama, oleneb riigikogust ja tema komisjonidest. Kaubandus-tööstusringkondade kõige palavam soov on vististi, et seaduseandjad eelnõu mitte uuesti rändama ei saadaks, vaid temast nii ehk teisiti seaduse teeks, mille põhjal koda tegutseda võiks hakata. Koja puudused tuleksid tema praktilises tegevuses kõige paremini avalikuks ja nende parandusi võiks siis tagant järele ette võtta. Võib päris kindel olla, et teoretiseerivad komisjonid, kes pealegi oma tähtsamaks ülesandeks

seavad, et seadus võimalikult lühike saaks, ilalgi ideaalset seadust välja ei haudu, kui kaua nad tema kallal ka ei töötaks.

Kogu seadus on mõeldud tema praegusel kujul mingisuguse ja pealegi õige avara raamina, milles kaubandus-tööstuskoja tegevus peab kujunema. Sisu sellele tegevusele peab andma juhatuskiri. Kuna see nii on, siis peab õieti kahtlema, et seadus mõnes küsimuses siiski efektiivset teeb. Kõige rohkem vastuvaielusi tekitab esimesel pilgul vaadates kahtlemata koja sektsioonidesse jaotamise küsimus. Kuna need sektsioonid igaüks oma ette õieti vastavate ettevõtete liigi iseseisvate kodadena esinevad, kes teiste sektsioonidega ainult nii palju seotud on, kui palju neil ühiseid asju on harutada, siis peab õieti küsima, misugune loogiline põhjus oli jaotada kogu asutust just viide sektsiooni. Võib olla oleks õigem olnud just sektsioonidesse jagunemise küsimust lahtiseks jätta, et üksikutele rühmavidele vabadust anda ennast oma huvide kohaselt autonoomselt organiseerida. Ei või, õigust ütelda, kuidagi aru saada, miks, näit. laevasõidu esitajad mahutatakse ühisesse sektsiooni kaupmeestega. Kaupmeeste huvidega ei ole neil õieti midagi ühist ja nende iseseisev sektsioon oleks õigustatud. Teiselt poolt mahutatakse ühte sektsiooni kõik krediitasutused. Kuna ühistegelistel krediitasutustel suur ülekaal on teiste üle, siis tunnevad ennast eraettevõtte selles sektsioonis kahtlemata üleliigsetena. Siin tekkib aga teine raskus, mis hulgalise sektsioonide asutamise, ka nii nagu ta eelnõus ette on nähtud, küsitavaks teeb. Igasugustel erirühmitustel on omad vabalt

asutatud organisatsioonid, mille töö sel korral, kui sektsioonide piirid nende organisatsioonide piiridega ühte langevad, suurelt osalt paralleelseks muutuks. Meil on olemas suur- ja väiketöösturite organisatsioonid, mitmesugused kaupmeeste organisatsioonid, laevanduse alal tegutsejate ühisus, ühistegeline liit, pankade nõukogu jne. Soovida, et need vaba isetegevuse alusel tekkinud organisatsioonid kiratsema hakkaks, sest et nende kõrval sunduslikult organiseeritud kaubandus-tööstuskoja sektsioonid funktsioneerima hakkavad, ei ole mingisugust põhjust. Sellelt seisukohalt oleks vahest küll palju soovitamam üks üldine kaubandus-tööstuskoda, kelle tegevusel palju rohkem autoriteeti oleks, kui viiel, kaks kolmandikku iseseisval sektsioonil, kes harva omavahel suudaks ühiseks aktsiooniks ühineda. Sektsioonide asemel võiks aga tegutseda olemas olevad vabalt organiseeritud kihi-rühmitused. Muidu tekkib põhjendatud kartus, et kogu koja tegevus lõhestatud ja killustatud saab ja neid tagajärgi ei anna, mis temalt loodetakse.

Linnade rahanduskorraldus.

Prof. M. Kurtschinski.

Linna elu, linna puutuvad küsimused on juba kaunis ammu nõudnud erilist tähelepanu. Seda tähelepanu õigustab juba üksi ajalugu, et linnadesse konsentreeruva rahvaarvu protsent alatasa kasvab. Kui vaadelda noort Eesti riiki, siis näeme, et 1922. aasta üldise rahvalugemise esialgsete andmete järele elas 1.110.000 elanikust üle 264 tuhande linnades. See on juba kaunis kõrge protsent, mis ulatab üle 25, tähendab elab rohkem kui üks veerand Eesti Vabariigi kodanikkudest linnas¹⁾.

Kuid veel iseloomustavam on linnaelanikkude arvu kasvamine viimase 40 aasta jooksul, mis näitab, et ikka suurem protsent üldisest rahva arvust valgub linnadesse. Nii kasvab üldine rahva arv 1881. aastast 1922. a. lõpuni 15,3% võrra, linna elanikkude arv aga sama ajajärgu kestel rohkem kui kahevõrra, näidates 128.625 asemel

1881. aastal 264.466 1922 aastal, tähendab kasvamine 100% pealt 205,6% peale¹⁾.

Kuid ühtlasi tuleb tähendada, et need elanikud on koondunud 13 võrdlemisi mittersuures linnas, millede keskel ainult pealinna Tallinnat võib lugeda suurlinnaks (123 tuhat elanikku), teisi aga tuleb arvata keskmisteks (Tartu, Narva) ja väikesteks. See asjaolu peab andma teatud varjundi meie järgnevatele arutustele, sest et suurem osa sellest, mis senini on pakutud literatuuris linna puutuvais (iseäranis finans) küsimustes, oli öeldud peaaesjalikult suurlinnade ja isegi hiiglalinnade kohta. Peale selle tuleb tähendada ka nende tähtsamate muudatuste peale, mis tõi endaga kaasa sõda, mis surus oma raske pitsati kõige peale ja mis iseäranis tuntavalt mõjus niihästi riigikui linna finanside peale.

Ei tule praegusel ajal iseäranis kaua peatada omavalitsuse üksuste tähtsuse juures. Mida laiemale ulatavad riigi piirid, seda suuremat maala kõige mitmekesisemate kohaliste oludega võtab ta oma alla ja ühes sellega, mida rohkem kasvavad igasugused ühiskondlikud nõuded ja ülesanded, seda tarvilikumaks saab omavalitsus. See viimane moodustab teatud osa riigi korraldusest, mõeldud sõna laiemas mõttes.

Mitte kavatsedes peatada siin sisuliselt omavalitsuse juures riigiõiguse vaatekohalt, tähendame ainult, et praeguste riigiõiguse tundjate arvamise järele „ei ole vahet riigi tegevuse ja kohaliste kogukondade tegevuse vahel: nende tegevus on ühesugune tegevus. Sellega on seletatav, miks kõikide riikide seadusandlus ei näe kohaliste omavalitsusliste ühenduste tegevuses mitte ainult riigi tegevuse täiendust, vaid just selle osalist asetäitmist²⁾“.

Niisugune omavalitsuse põhimõtte tähendus on täiesti kokkukõlas selle tähendusega, mis ikka suuremal määral saab osaks omavalitsusliste ühenduste keskel eriti linna organisatsioonidele. Need viimased võivad iga päevaga ikka suuremat tähelepanu. Ühes majanduslise edenemisega, kultuuri kasvamisega, sotsiaalse differentseerumisega saab linna elu tähtsus ikka suuremaks. On saanud üldiseks tähelepanu juhtida suurlinnade arvu kasvamise peale majandus-

¹⁾ Kui kõik linnad Eesti vastavates nimestikkudes ei kuulu statistilise linna mõiste alla (Euroopa statistika järele 2000 elanikku, kuna Baltikis on ainult 1053 elanikku), siis on meil teiselt poolt niisuguseid alevise nagu Nõmme, mis ei kuulu nimetatud gruppi ja mis täiesti kompenseerivad eeltähendatud puudust.

¹⁾ Esimese üldrahvalugemise eelkõikuvõtted, p. p. 17, 20, 76 jne.

²⁾ М. Куртинский. Муниципальный социализм и развитие городской жизни. - Изд. Брокгауз-Ефронъ, СПб. 1907, стр. 31.

liselt edasijõudvates maades, linnaelanikkude arvu kasvamise peale, inimeste arvu vähenemise peale, kes tegevad põllutöös ja elavad maaoludes. Võib öelda, et mõnikord kogu maa nagu püüaks saada üheksainsaks suureks linnaks¹⁾.

Kui need oletused ei ole maksvad Eesti kohta, kes tähtsal määral on jäänud põllumajanduslikeks maaks, siis ometigi, nagu me seda nägime eelpool toodud andmetest, on linnaelanikkude arvu kasvamine silmanähtav tõsiasi, mis küllalt selgesti silma torkab igale enamvähem tähepanelikule vaatlejale.

On olemas palju kõige mitmekesisemaid omavalitsuse korralduste variante mitmesugustes maades. Oleks üleliiga väsitav peatada kõigi nende lõpmata iseäralduste juures ja see ei kuulukski meie ülesannete hulka. Asudes selle küsimuse juure, leiab suurem hulk teoreetikuid nimetatud mitmekesiduse keskel niisuguse organisatsiooni kolm kõigeselgemat ja omapärasemat tüüpi, mis on pärit kolmest suurest Lääne-Euroopa riigist: Inglismaalt, Prantsusmaalt, Preisimaalt, tüübid, mis isikeskis üksteisest teravalt lahku lähevad.

Nendes tüüpides on kaks teravat vastandit – Inglismaa ja Prantsusmaa, kuna Preisimaa seisab nende vahepeal.

Inglismaa on riik, kus valitseb äärmine detsentralisatsioon, kus eriliselt väljaarenenud on omavalitsuse põhialused, vabadus, kohalise elu korraldamine, kuigi jaotatult kindlasti äramääratud ühiskondliste- ja otsuste vahel, kellel oma pikk ajalooline minevik. Prantsusmaa aga selle vastu – iseäranis suure revolutsiooni ajajärgust saadik – on täieline põhimõtte kehastus, kus äärmuseni on viidud tsentralisatsioon, riigivõimu eestkostmine kohalise elu üle, mis küll natuke kõrgendatud uute ühiskondliste liikumiste mõjul 19-da aastasaja lõpul, kuid mis ometi küllalt selgesti on püsima jäänud tänapäevani.

Mis puutub aga Preisimaasse ja teistesse Saksamaa riikidesse, siis asuvad nad vahepeal Inglismaa kirju mitmekesiduse ja Prantsusmaa äärmise tsentralisatsiooni vahel.

Meie ei peata pikemalt selle küsimuse juures, nimetame ainult tähtsamaid iseäraldusi iga omavalitsuse korralduse tüübi juures, mis tähtsad on ka kohaliste finanside korraldusest arusaamiseks igaühes nendest riikidest.

Kuid hoolimata kõigist lahkuminekutest leidub kohaliku elu finansoludes igalpool mõningaid ühiseid jooni. Niisuguse joonena on igalpool võidud tähelepanna kohaliku elu muutumist keerulisemaks, ülesannete kasvamist, mis kogukondadel täita, ühes sellega aga ka kohalike kulude tõusmist, mis tihti ulatavad ette riigi kulude kasvust. Meie võime seda näha nii Lääne-Euroopas kui endisel Venemaal. Inglismaal olid näituseks kommunaal kulud 1807/8. aastal 30,45 miljoni naelsterlingit, 1914/15. aastal aga juba 169,40 miljoni¹⁾. Prantsusmaal olid kogukondade korralikud sissetulekud 1881. aastal 436 miljoni franki, 1913. aastal aga juba 1071,38 miljoni. Seda sama näeme Venemaal, kus linnade kulud olid 1871. aastal 21.153 tuhat rubla, 1901. aastal tõusid need juba 112.439 tuhande peale ja 1909. aastal (826 linna) olid need 180.883 tuhat rubla, kus juures oli nende hulgas peale kahe pealinna veel 20 linna, kellede eelarve ulatas üle 1 miljoni²⁾.

Selles kulude kasvu mängisid peaosana n. n. mittesunduslikud või fakultatiivsed väljaminekud, mis olid juhitud kohaliku elu kultuurilise tasapinna tõstmiseks. Enamvähem kindla sunduslike kulude kontingendi kõrvale, mis riigi poolt jäetud kogukondade hooleks, seltsivad ikka mitmekesisemad tarved, mis vastavad kasvunud nõudmistele nende mõnuste tarviliku miinimumi suhtes, missugused peab oma elanikkudele kindlustama kohalik võim.

Nii tuleb seletada ülesannete kasvamist kogukondlike tegevuse alal eestkätt sellega, et riik tähtsa osa oma tegevusest üle annab kogukondadele – sunduslikud ülesanded, ja teiseks kogukondade endi vaba tegevuse kasvamisega – mittesunduslikud ülesanded. See viimane tegevuspiirkond sirgub ikka laiemale, iseäranis ühes n. n. munitsipaalse sotsialismi kasvamise ja edenemisega, mis aluse sai Inglismaalt ja Prantsusmaalt, kuid mis ühel ehk teisel määral on tunginud pea kõigisse progresseerivatesse maadesse. Niisugune linna tegevuse laienemine toob kogukondadele, iseäranis linnadele ikka suuremaid raskusi finansküsimustes, eriti maksude alal.

Kõigi eelpool tähendatud küllalt tähtsate summade saamiseks on meieaegistel

¹⁾ „Statistical abstract“ sellekohaste andmete järele

²⁾ М. Курчинский. Речь на диспутъ. Журн.: „Городское Дѣло“ 1912. а. Nr. 15–16 lhk. 951.

²⁾ Эбергъ. Курсъ финансовой науки. Перев. подъ редакціей и съ дополненіемъ М. А. Курчинскаго. СПб. 1913 lhk. 534–535.

kogukondadel mitu allikat, mida üldistes jootes võib jagada järgmisse viide gruppi: 1) sissetulekud kogukonna päralt olevatest varandustest ja enda loodud ettevõtetest, 2) maksud (otsekohesed ja kaudsed), 3) tollid ja spetsiaal maksud, 4) toetus kõrgetelt ühingutelt, peaausjalikult riigilt ja 5) erakorralised allikad – ammutamised mõnesugustest tagavara fondidest ja veel enam – laenud.

Esimesele plaanile sissetulekute allikate keskel oleme seadnud kogukondade varandused ja nende ettevõtted. Ei ole tarvis palju sõnu teha linna kinnisvara tähtsusest niihästi mõju mõttes mitmesugusel kommunaalelu alal (linna maa andmine pikaajalise rendi peale, linna majade ehitamine, kütte muretsemine elanikkudele linna metsast, linna karjamaa kasutamine karjapidamiseks jne.), kui iseäranis allika mõttes sissetulekute suurendamiseks, mis mõnikord lubab maksu- või tolliallikat piirata miinimumini.

Niisugust kogukondlise varanduse tähtsuse hindamist leiame pea igal pool. Nii on ka Inglise kogukondades esimeseks sissetuleku allikaks kogukonna varandus ja alles niipalju, kui sellest sissetulekust ei jatku tarviliste kulude katteks, tulevad teises järjekorras tarvitusele maksuallikad¹⁾.

Sedasama näeme Saksamaal, kus esimeseks allikaks linna eelarve tasakaalu viimiseks on linna varandus: maa, metsad (Görlitz), viimasel ajal aga eriti linna ettevõtted. Mitte kaugelt kõik viimastest ei ole head sissetulekuallikad ja üldse nendelt sissetuleku saamise juures on maksavad natuke teised põhimõtted, kui eriettevõtlikkuse juures, kelle käes nad mõnikord enne olid. See on kaunis keeruline küsimus, millest meie siin esialgu mõõda läheme. Kuid enamal jaol juhtumistel ei ole selle kategooria allikatest harilikult küllalt ja sellepärast tuleb kasutada maksuallikat, mida teostatakse kas otsekohesete või kaudsete maksude ehk tollide näol, millede juure tuleb arvata ka veel nõndanimeatud spetsiaal-maksud.

Maksude suhtes oleks esimene küsimus, mille peale vaja vastust leida: kas otsekohesed või kaudsed maksud (peaausjalikult maksude mõttes tarbeainete pealt). Seda küsimust otsustatakse mitmet moodi. Saksamaal näituseks on kaudsed maksud jäe-

tud keskvalitsusele – riigile, Prantsusmaal on nad aga laialt teostatud nõndanimeatud octrois näol (värava-maksud). Otsekohesed maksusi võib aga määrata isiklike maksude kujul (isiklik sissetulekumaks) või reaalsena, mis ei lange mitte isiku sissetuleku peale vaid ühe ehk teise varandus objekti sissetuleku peale. Varemil aegil katsuti literatuuris jaotada makse maksuvõime ja tasumaksu (Leistungsfähigkeit ja Leistung-Gegenleistung) põhimõtte järele, kusjuures kogukondlise elu jaoks loeti enam kohaseks teist põhimõtet. Pärastpoole tunnistati niisugune jaotamine võimataks, sest õigem on kahe põhimõtte ühendamine, jättes ütleme, tasumaksu põhimõtte suurema tähtsuse, sedamõõda kuidas kogukondlise elu tingimised seda nõuavad.

Edasi tekkib kommunaalse maksustamise alal küsimus, kas peavad kommunaal maksud olema iseseisvad, või oleks nad ainult täienduseks riigimaksude juure, mida võetakse teatud protsendi näol ühes riigi põhimaksuga. Teise süsteemi kasuks räägib asjaolu, et lihtne ja kerge on võtta neid kahte maksu ühes koos. Siia juure tuleb veel teatud kulude kokkuhoidmine ühekordse maksuvõtmise juures. Selle süsteemi puuduseks on aga see, et kõik riigimaksude nõrgad küljed ja vead tehakse „lisanduste“ viisi tarvitamise korral kahekordseks ja peale selle raskendab see süsteem igasugust uuenduste läbiviimist.

Praktikas on meil tarvitusel nii üks kui teine süsteem. Inglismaa ja Prantsusmaa esinevad ka siin vastupidiste äärmustena. Prantsusmaa on mitteiseseisva kommunaalse maksustamise maa, kus kommunaal maksud kujutavad endist täiendust riigimaksu juure, missugune asjaolu on täiesti kokkukõlas eelpool tähendatud Prantsuse tsentralisatsiooniga kõige kohaliku elu suhtes. Otsekohesed maksusi võetakse seal n. n. „lisanduste“ süsteemi näol (centimes additionnels) nelja otsekohese põhimaksu juures (maks ehitustealuse ja mitte ehitustealuse maa pealt, contribution personelle mobilière, maks uste ja akende pealt ja patendi maks). Kaudseid maksusi võetakse n. n. octrois näol, mis langevad peaausjalikult toiduainete, jookide, mõnesuguste kütte sortide ja loomatoidu peale.

Täieliseks vastandiks mitteiseseisvale Prantsuse süsteemile on Inglise oma, pärit veel Elisabethi seaduste pävililt, mis reguleerisid vaeste eest hoolitsemist ja maksavad juba 1601. aastast saadik. Seal on maksustamine täiesti iseseisval alusel ja

¹⁾ I. Redlich. Englische Kommunalverfassung und -verwaltung. Handwörterbuch der Kommunalwissenschaften. Jena 1918. Band I lhk. 636.

seal juures ühenduses maksuga vaeste heaks, kusjuures eeskätt maksustatakse sissetulekud majadest, söekaevandustest ja metsadest.

Uuemal ajal, algades 1888. aastaga, oli valitsus sunnitud täienduseks nimetatud alikatele kontinendi eeskujul jätma kogukondade kasuks, kes olid eriti raskes seisukorras, veel osa mõnedest riigimaksudest: püüdnud väärtuste pealt, juurekasvu maksu pealt, joogikohtade, litsentside pealt jne. (üldiselt ligi 22 miljoni naelsterlingit). Inglise kommunaalmaksude korda, mis tekkinud terve rea ajalooliste tegurite tagajärjena, võib vaevalt lugeda iseäranis täiuslikuks.

Paljud praegused kommunaalküsimuste tundjad (Scholz) vaatavad eifavalt mõlemi eeltoodud süsteemi peale, tähendades, et Inglismaal võib kommunaalmaksude suhtes „ennem rääkida süsteemilagedusest kui mingisugusest süsteemist“. Ligemal vaatlemisel seisavad Inglise kogukondade sissetulekud koos peaaegjalikult, kui mitte arvesse võtta olulist toetust riigi poolt, otsustatavate maksude selle sõna kitsamas mõttes kõigi neile omaste puudustega. Prantsuse süsteem tekitab samuti täiesti põhjendatud vaieldusi („lisanduste“ süsteemi, aktsiisi vastu jne.) ja avab suured võimalused kriitikaks.

Keskkojal, nagu omavalitsuse korralduse juureski, seisab ka siin Saksamaa; üksikute Saksa riikide keskel – eriti Preisimaa. Seal näeme niihästi lisanduste süsteemi täiendavate protsentide näol riigi sissetulekumaksu juure, kui ka äärmiselt väljaarenenud iseseisvate kommunaal maksude süsteemi. Siin võib üldse tähendada, et lisanduste süsteem on palju kohasem sissetulekumaksu juures, kui reaalse maksustamise juures, mille puhul on soovitatav jätta võimalikult suurt vabadust kohalike olude arvestamiseks. Preisimaal on näit. sellest vaatekohast väljaminek 1893. aasta Kommunalabgabengesetz'i põhjal kommunaal autonoomia sissetulekumaksu kasutamise juures pea täielikult hävitatud, kuid selle eest on reaalse maksustamise alal jäetud täieline vabadus täitsa iseseisvate maksude loomiseks.

Kommunaalse maksustamise alal paistab selgesti silma selle rippuvus riigi maksu süsteemist. Sest nii riik kui kommuuna ammutavad lõppude lõpuks ühest ja samast allikast. Preisi kommunaal-reformi katsete õpetlik ajalugu kuni 1893. aastani näitab selgesti, et võimata on lahutada üht maksupiirkonda teisest ja reformeerida koha-

likku maksustamist, ilma et puudutata seal juures riigi maksustamist¹⁾.

Kaubandus-tööstuskoja seaduse eelnõu.

Alamal avaldame kaubandus-tööstuskoja seaduse eelnõu, mis valariigi valitsus 18 skp. otsustas riigikogule esitada:

§ 1. Kaubandus-tööstuskoja eesmärgiks on Eesti vabariigi piirides kaubanduse ja tööstuse aladel tegutseda ettevõtteid ja isikuid avalikõiguslises alusel ühendada nende tegevusalade korraldamise ning edendamise, nende üld- ning eritarviduste ja huvide esitamise ja kaitsmise otstarbel.

§ 2. Vastavalt oma eesmärgile (§ 1) on kaubandus-tööstuskoja ülesandeks:

1) Valitsuse ja omavalitsuse asutustele oma arvamiste ja soovide teatamine kaubanduse ja tööstuse puuduste ja tarvituste, seaduste ja määruste kavatsuste kohta kaubanduse ja tööstuse alal, eriti aga tolli ja raudtee tariifide, sadama, ladu, äri, tööstuse ja teiste maksude ning töökaitsmise küsimuste ning välisriikidega sõlmitava kaubanduse, tolli ja teiste sarnaste lepingute kohta kas kirjalikult ehk esitaja kaudu vastavate asutustes nõupidamistel ja eeltöödel;

2) kaubandusregistri pidamine sellekohase seaduse järele;

3) börsede asutamine ja nende kui ka juba olemasolevate börsede valitsemine;

4) kaubandusele ja tööstusele üldkasulikkude asutuste ellukutsumine, ülevõtmine ja valitsemine, nagu: kaubakatekojad, kaubamustrite kogud, kutekoolid, kursused, raamatukogud jne.;

5) kaubanduse ja tööstuse esitajate valimine neisse valitsuse ja omavalitsuse asutustesse, kus koosseisus niisugune esitus ette nähtud;

6) kaubandus- ja tööstusesse puutuvate tunnistuste ja teadete väljaandmine;

7) kaubanduse ja tööstuse kohta igasugu teadete ja andmete kogumine, nende statistiline ümbertöötlamine ja avaldamine;

8) kaubanduslike kommehete ja mõistete selgitamine ja registreerimine;

9) vahekohtude asutamine ja asjatundjate juhatamine;

10) krediidi võime kohta teadete kogumine ja andmine;

11) administratsiooni ehk konkursi alla kuuluvate kaubanduse ja tööstuse ettevõtete nimekirja pidamine, ja

12) kõigi teiste, koja otstarbele vastavate ja eriti äratähendamata abinõude käsitlemise võtmine ja teiste, seadustega koja peale pandavate kohuste täitmine.

§ 3. Kaubandus-tööstuskoja asukoht on Tallinnas. Tarvidust mõõda võib koda ka mujal oma osakonde asutada ja agenta määrata.

§ 4. Kaubandus-tööstuskojal on kõik juriidilise isiku õigused.

1) Курчинский. Городские финансы. Эволюция налоговой системы в городах Пруссии в концѣ XIX. и началѣ XX. вѣка. СПб. 1911, lhk. 87-131 j järgm.

§ 5. Kaubandus-tööstuskoja ja tema organide kirj vahetus riigi- ja omavalitsuse asutustega on tem- pelmaksust vaba.

§ 6. Kaubandus-tööstuskoda ja tema organid on kohustatud valitsuse ja omavalitsuse asutuste nõud- misel koja tegevusesse puutuvaid teateid andma.

§ 7. Kaubandus-tööstuskoda allub kaubandus-töös- tusministrile.

Koja liikmete arv, organide koosseis, kohused ja õigused, sektiioonide võimkond, samuti ka liikmete ja organide valimine ning koja tegevuse ligem kord määratakse kindlaks juhatuskirjas. Juhatuskiri, kui ka kõik selle muuimised ja täiendamised kinnitatakse kaubandus-tööstusministri poolt.

§ 8. Kaubandus-tööstuskoda on kohustatud saatma kaubandus-tööstusministeeriumile iga aasta oma tege- vuse aruanded, kulude ja tulude eelarved ja teated enese kui ka oma organide isiklise koosseisu üle. Ühilaasi on kaubandus-tööstuskoda kohustatud kauban- dus-tööstusministeeriumile saatma vähemalt kolm eksem- plaari koja poolt väljaantavatest trükitöödest.

§ 9. Kaubandus-tööstuskoja koosseisu kuulub juha- tuskirjas kindlaksmääratud arv liikmeid, mitte alla viiekümne ja nende kandidaate, vähemalt kaksküm- mend, keda koja valimisest osa võtma õigustatud isi- kute hulgast neljaks aastaks valitakse.

§ 10. Kaubandus-tööstuskoja valimise õigus on kõigil Eesti kodanikkudel, 25 a. vanadusest alates, ning kõigil Eesti vabariigi piirides tegutsevatel ühisus- tel ja seltsidel, kui need isikud, ühisused ehk seltsid iseseisva tegevise jaoks Eesti piirides 1-3 järgu kaubanduslise ehk 1-8 järgu tööstuslise äritunnistuse on lunastanud (otsekoheste maksude seaduse § 449 lisa II ja III jagu, S. K. V k. 1914. a. väljaanne), samuti ka laevaomanikkudel kellel üle saja brutto register- tonni kaubalaevu.

§ 11. Väljamaalastel ja väljamaa seltsidel, ka sel juhtumisel, kui viimastele on antud luba Eestis tegu- semiseks, kaubandus-tööstuskoja valimise õigust ei ole, välja arvatud need aktsiaseltsid, kelle põhikirjad olid kinnitatud Vene valitsuse poolt ja kelle Eestis olev varandus maksvate seaduste järele on hoolekande all.

§ 12. Ainult esitaja kaudu võivad kaubandus- tööstuskoja liikmete valimise õigust teostada:

a) täielised, usalduse peal ja Balti eraseaduse põhjal tegutsevad ühisused - ühe osaniku kaudu, kes valimisest osavõtmiseks volitatud;

b) aktsia- ja teised seltsid ning ühisused, mis koh- tulikulit registreeritud, ühe oma direktori, juhatusse ehk nõukogu liikme kaudu, kes selleks eriti volitatud;

d) isikud, kellele seaduslikus korras hoolekanded määratud, samuti ka aktsiaseltsid, kelle varandus on hoolekande all (§ 11), - ühe hoolekande liikme kaudu.

Esitajaks võib ainult Eesti kodanik olla, mitte alla 25 aasta vanaduses. Valimistest osavõtmise esitaja kaudu teistel juhtumistel on keelatud.

§ 13. Isikud, kellel maksvate seaduste järele kee- latud on osa võtta riigikogu valimistest, ei ole ka kaubandus-tööstuskoja valimistest õigustatud osa võtma. Valijatel, kes maksujõuetuks tunnistatud, ei ole maksujõuetuse asja lõpetamiseni valimise õigust.

§ 14. Kaubandus-tööstuskoja juhatus võib koja liiget, kes kohtu alla antud süüteo pärast, mille eest võib järgneda karistus, mis teda valimise õiguses kitsendaks, ajutiselt kuni asja lõpuliku otsustamiseni ametist tagandada, sellest koja ligemale peakoosole- kule kinnitamiseks teatades.

§ 15. Kaubandus-tööstuskoja peakoosolek võib koja liiget, kes oma teguviiside tõttu avaliku lugu- pidamise kaotanud, peale nimetatud liikmele seletuse esitamise võimaluse andmist, vähemalt 2/3 liikmete häälfteenamusega tehtud otsuse põhjal koja liikmete hulgast välja heita.

§ 16. Kaubandus-tööstuskoja esimene koosseis valitakse täiearvuliselt: iga kahe aasta järele lahku- b koja koosseisust pool liikmeid ja kandidaate esimese kahe aasta järele liisu läbi, hiljem valimise vanaduse järele; sel juhtumisel toimetatavatel täiendavatel vali- mistel võivad endised liikmed uuesti valitud saada.

§ 17. Valimiste teostamiseks jagatakse valijaid viide liiki, ning iga liik valib ühesuuruse arvu koja liikmeid ja nende kandidaate. Liigid on järgmised:

a) kõik pangad, krediitasutused ja kinnitusseltsid ning kinnitusühisused, kellel äritunnistus;

b) kaubandusettevõtete valdajad, kellel I järgu äritunnistus;

c) kaubandusettevõtete valdajad, kellel II ehk III järgu äritunnistus;

d) tööstusettevõtete valdajad, kellel esimese, teise ehk kolmanda järgu äritunnistus ning

e) tööstusettevõtete valdajad, kellel neljanda ehk madalama järgu äritunnistus.

Nende laevaomanikkude määramine vastavasse liiki, kes äritunnistust ei ole kohustatud lunastama, sünnib juhatuskirja kaudu.

§ 18. Valijate nimekiri seatakse kokku esimeseks valimisteks kaubandus-tööstuskoja seaduse elluviimise määrustes ettenähtud ajutise komitee ning edaspidi koja poolt, oma vastavate organide kaudu. See nimekiri pannakse välja üldiseks järelevaatamiseks viisil, mis võimaldaks kõikidele selle vaatamist.

Iga valija võib seitsme päeva jooksul valijate nime- kirja väljapanemise päevast arvates, vaielusi sisse anda nimekirja vastu viimase kokkuseadja asutusele, kes kohustatud on neid vaielusi läbi vaatama kolme päeva jooksul ja oma otsusest teatama vaielust sisse- andjatele isikutele. Vaieluse tagasilükkamise juhtu- misel, on neid sisseandvatel isikutel õigus seitsme päeva jooksul, otsuse teatamise päevast arvatud, kaebust sisse anda kaubandus-tööstusministrile, kes seda viie päeva jooksul läbi vaatab. Ministri otsus täidetakse, kuid kaebust võib tõsta selle peale Riigi- kohtu.

Peale ülemaltähendatud viisil parandamist pan- nakse valijate nimekiri uuesti välja üldiseks järe- lvaatamiseks, hiljemalt kaks nädalat enne valimisi, viisil, mis võimaldaks kõikidele selle vaatamist.

§ 19. Ljkkide järele ülesseatavate kandidaatide nimekirjadesse võib üles võtta ainult isikuid, kes § 18. nimetatud valijate nimekirjas on. Kandidaatide nime- kirjad tulevad ära anda valimisi korraldavale asutu- sele hiljemalt viis päeva enne valimisi.

Üksiku liigi poolt esitatavas nimekirjas tähendud kandidaadid võivad isikliselt ka teise liiki kuuluda.

§ 20. Kaubandus-tööstuskoja organideks on: peakoosolek, juhatus ja revisjonkommisjon.

§ 21. Vastavalt valijate liikidesse jagamisele, ja- guneb kaubandus-tööstuskoda omalt poolt viide sekti- siooni järgmiselt: 1) Panga- ja kinnituseksioon, 2) Suurkaubanduse seksioon, 3) Kesk- ja väikekaubanduse seksioon, 4) Suurtööstuse seksioon ja 5) Kesk- ja väiketööstuse seksioon.

§ 22. Üksikute sektiioonide organideks on: sekti- siooni liikmete koosolek, büroo ja revisjonkommisjon.

§ 23. Iga seksioon toimetab iseseisvalt asjus, mis juhatuskirja põhjal (§ 7) tema võimkonda määratud.

§ 24. Küsimused, mis üksikute seksioonide võimkonna piiridest üle ulatavad ehk mitme seksiooni huvid puutuvad, otsustakse kaubandus-tööstuskoja peakoosoleku poolt.

Ainult peakoosoleku võimupiirkonda kuulub:

a) Kaubandus-tööstuskoja kulude ja tulude eelarve kinnitamine eeloleva aasta kohta, kui ka koja aastase aruande läbivaatamine ja kinnitamine;

b) Koja juhatus ja revisjonkommissiooni valimine;

c) Kohaliste osakondade asutamine;

d) Koja organide liikmete tegendamine enne tähtaja lõppu nende kohtadelt, kui ka üksikute seksioonide otsuste kinnitamine, valitavate organide liikmete suhtes;

e) Koja juhatuskirja muutmine ja täiendamine;

f) Otsuste tegemine liikumata varanduse omandamise ja võõrandamise kohta ja üksikute seksioonide sellekohaste otsuste kinnitamine;

g) Kaubandus-tööstuskoja heaks võetava põhimaksu suuruse kindlaksmääramine, kui ka üksikute seksioonide pealt võetava täiendava maksu (§ 27) kohta käivate otsuste kinnitamine;

h) Kaubandus-tööstuskoja juhatusel ja revisjonkommissioonile juhtnõuandmine, ja

i) Kõik küsimused, mis kaubandus-tööstuskotta läbiarutamiseks antakse kaubandus-tööstusministri, koja juhatusel ehk üksikute seksioonide poolt.

§ 25. Kaubandus-tööstuskoja peakoosolekule läbiarutamiseks ette kantud küsimuste hääletamine sünnib seksioonide kaupa, kus juures igal seksioonil ainult üks hääl on.

§ 26. Kõik Eesti kodanikud, väljamaalased, ühised ja seltsid, kes on lühanenud § 10. tähendatud järgu äritunnistused, samuti ka laevaomanikud, kellele üle saja registertoni kaubalaevu, maksavad kaubandus-tööstuskoja ülevalpidamise kulude katmiseks põhimaksuna, koja peakoosoleku poolt kindlaksmääratud protsendilises vahekorras riiklike ärimaksuga, lisamaksu, mille ülemäär üle 10% kõigist riigi ja omavalitsuse heaks võetavast ärimaksust (põhikapitaal ja täiendava) tõusta ei tohi.

§ 27. Peale kaubandus-tööstuskoja heaks võetava põhimaksu, mis § 26. tähendatud, on koja peakoosolekul ehk sellekohase seksiooni koosolekul õigus iseäralisi täiendavaid maksusi määrata oma asutuste (§ 2 p. 4) korraldamiseks, ülevalpidamiseks ja rahaliseks toetamiseks koja juhatuskirjas kindlaksmääratud korra järele. Täiendavad maksud ei või suuremad olla, kui pool koja heaks võetavast põhimaksust.

§ 28. §§ 26. ja 27. nimetatud põhi- ja täiendav maks nõutakse sisse vastuvaidlemata korras nende asutuste kaudu, kes riiklist ärimaksu sisse nõuavad ja antakse koja juhatusel, ühes maksjate nimekirjaga kahe nädala jooksul pärast sissenõudmist edasi.

Sissetulnud põhimaksu summadest jätab koja juhatus ühe kolmandiku koja üldliste tarviduste jaoks, kaks kolmandikku annab üksikutele seksioonidele tarvitada nende büroode kaudu, arvesse võttes seda, missuguse liigi hulka kuulub selle maksu maksja. Summade lähema jaotuse määrab kindlaks koja juhatuskiri.

§ 29. Peale §§ 26. ja 27. tähendatud maksude saab kaubandus-tööstuskoda sissetulekuid:

a) Koja kapitaalide protsentidest ja varanduste sissetulekute;

b) Koja poolt määratud maksudest tunnistuste ja teadete väljaandmisest eraisikutele ja eraasutustele;

c) Teistest juhuslistest sissetulekute.

§ 30. Kõigil neil juhtumistel, kus seadustes ehk nende põhjal väljaandud määrustes ette nähtud on valitsuse või omavalitsuse asutuste koosseisudest kaubanduse, laevanduse, tööstuse, kreditaasutuste ehk kinnitusseltside esitajate osavõtmine, toimetatakse nende esitajate valimist kaubandus-tööstuskoja poolt

Bibliograafia.

Tähtsamad majanduslised kirjutused Eesti ajakirjanduses.

I. Anderson. Võrdlevad jooned uue Eesti tolliseadustiku ja endise Vene tolliseaduse vahel. „E. Politselleht“, 19. jaanuarist 1924, nr. 2/3 (110/111).

Hindade tõstmise küsimus. „Postm.“, 16. jaanuarist 1924.

O. Strandmann. Meie rahapoliitika ja selle tegijad. „V. Maa“, 19. jaanuarist 1924, nr. 15.

Eesti riigi rahvamajanduse põhialustest. „Pvlht“, 22. jaanuarist 1924, nr. 20.

A. S. Tähepanu maksupoliitikal. „V. Maa“, 22. jaanuarist 1924, nr. 17.

H. K. Unsere Steuerpolitik und Kapitalarmut. „R. Bote“, 21. jaanuarist 1924, nr. 17.

Prof. A. Brandt. Maa kinnitamisest viljakalduse vastu. „Postim.“ nr. 19-22/1924. a.

Rahaasjanduse seisukorra parandamine. „Pvlht“, 25. jaanuarist 1924, nr. 23.

Valuuta kursside langemine ja diskonto-protsendi tõstmised Euroopas; Euroopa ja Ameerika kivisöe turu vahekord. „Kaja“, 22. jaanuarist 1924, nr. 20.

Toimetusele saadetud kirjandus.

„E. Politselleht“ nr. 2/3 (110/111)-1924. a. Administratiiv-õigusline aegkirt.

Viljade külvipinnad ja saigid Eestis 1923. a.

(Kaub.-tööstusminist. majandusl. informatsioonist välisesitustele).

Statistika keskbüroo lõpukokkuvõtete järele, on läinud aasta oma alaliste vihmasadudega suveviljade saaki märksa vähendanud. Juba kevade oli viljade külvamine takistatud, viljakoristamise ja peksmise aeg oli omakord jälle halb. Niisuguste erakorraliste

ilmade juures võis oodata, et seisukord pahem tuleb kui ta statistiliste andmete järele nõud on. Leivavilja on saadud rohkem kui aasta varemalt. Seda on annud taliviljad – rukis ja nisu.

Eesti müügiterviljad on oder ja kaer. Otri on saadud 3,4 miljoni puuda ja kaeru üle 1,8 miljoni puuda vähem kui 1922. aastal. Meie vedasime otri välja 1922. a. 425.000 puuda ja kaeru üle 602000 puuda. Sellest võib järeldada, et kaeru ja otri meil müüa ei ole ja oma majapidamistes tuleb vähemaga läbi ajada. Piitmasaagi ja sealiha toodangu peale avaldab see seisukord vähendavat mõju.

Kartulisaak on 2,1 miljoni puuda väiksem kui 1922. a. Meie kartulite väljavedu oli 1922. a. üle 2,8

miljoni puuda. Sellest võib järeldada, et kartulid jaikub 1923. a. saagist ikkagi mõnisada tuhat puuda välja vedada ja omamaa vajadused on endisel viisil kaetud.

Mis puutub linade ja linaseemnete saagisse, siis on need suuremad kui eelmisel – 1922. aastal, kuigi mitte palju. Linade harimine aga viibib ja osa linu jääb tulevaks talveks puhastada.

Allpool toome statistilised andmed viljade külvipinna ja saagi kohta 1923. a. riigi statistika keskbüroo põllumajanduse osakonna järele ja lisame oma poolt võrdleva tabeli külvipinna ja saagi suurenmise ja vähenemise kohta juure.

Viljade külvipinnad ja saagid 1923. a.

(R. Statistika Keskbüroo andmed).

Maakond	T a l i r u k i s			T a l i n i s u		
	Külvipind 1000 hekt.	Keskml. tiinult puuda	Saak (1000 pd.)	Külvipind 1000 hekt.	Keskml. tiinult puuda	Saak (1000 pd.)
Viru	19,7	64,6	1,271	0,9	66,7	60,6
Järva	11,8	65,1	768	0,8	66,2	50,2
Harju	15,2	63,5	964	0,6	58,1	33,3
Lääne	13,3	54,3	721	1,2	54,9	68,7
Saare	10,5	63,5	668	0,7	60,0	42,1
Pärnu	13,6	62,4	852	1,2	62,7	74,7
Viljandi	13,4	80,4	1,075	1,2	73,4	88,8
Tartu	27,2	72,4	1,970	1,9	62,9	117,9
Valga	7,5	62,1	468	0,4	60,8	26,8
Võru	17,8	47,3	840	0,7	66,4	47,7
Petseri	12,9	39,0	502	0,1	52,2	4,5
Kokku 1923. a . . .	162,9	62,0	10,100	9,7	63,3	615,4
1922. a	156,8	56,7	8,893	8,9	64,2	571,4
	S u i r u k i s			S u i n i s u		
Viru	0,2	32,3	6,4	0,6	47,3	30,3
Järva	0,1	52,2	6,7	0,3	45,7	13,5
Harju	0,3	38,7	13,3	0,2	53,8	12,2
Lääne	0,4	35,0	13,9	0,9	44,6	40,4
Saare	0,0	40,9	1,1	0,2	47,6	10,5
Pärnu	0,1	53,0	5,7	1,2	42,0	48,8
Viljandi	0,0	*)	1,5	1,4	52,7	76,4
Tartu	0,1	35,0	4,5	3,7	50,3	184,9
Valga	0,1	32,3	3,0	0,9	44,4	41,4
Võru	0,1	**)	2,9	3,0	48,0	130,2
Petseri	0,0	**)	0,8	0,5	42,8	22,3
Kokku 1923. a . . .	1,6	38,2	61,0	13,1	46,8	610,9
1922. a	1,9	49,2	96,4	12,2	56,6	692,2

*) Arvatud Pärnu mk. järele.

***) Arvatud Valga mk. järele.

Maakond	O d e r			K ä e r		
	Külvipind 1000 hekt.	Keskm. tihnult puuda	S a a k (1000 pd.)	Külvipind 1000hekt.	Keskm. tihnult puuda	S a a k (1000pd.)
Viru	14,3	55,9	799	17,3	54,3	936,8
Järva	9,1	50,6	461	9,4	49,4	454,1
Harju	13,8	34,4	476	9,9	42,5	416,8
Lääne	10,5	26,9	283	5,1	41,4	269,6
Saare	7,0	44,4	310	2,4	50,3	119,4
Pärnu	10,2	27,7	283	14,3	37,9	542,9
Viljandi	10,5	50,6	534	11,8	45,5	538,6
Tartu	22,6	48,1	1.088	38,8	48,7	1.887,6
Valga	5,8	43,6	251	8,4	43,3	364,8
Võru	13,0	46,0	600	28,7	46,0	1.319,4
Petseri	9,4	38,7	363	7,0	35,8	252,2
Kokku 1923. a. . .	126,3	43,1	5.448	152,9	46,0	7.042,1
1922. a. . .	134,0	66,1	8.865	161,4	55,2	8.911,9

S e g a v i l l i K a r t u l i

Viru	5,2	57,6	302,6	13,4	651,5	8.758
Järva	8,4	56,5	476,5	4,7	600,8	2.842
Harju	8,5	47,3	403,7	9,6	607,4	5.824
Lääne	4,9	41,4	204,1	5,7	588,0	3.283
Saare	0,6	62,7	36,9	4,5	508,1	2.300
Pärnu	7,4	41,1	304,9	5,9	458,9	2.226
Viljandi	12,7	52,2	664,6	5,2	581,6	3.054
Tartu	8,8	55,1	484,8	9,1	655,0	5.970
Valga	4,4	43,6	191,4	2,2	580,0	1.302
Võru	5,2	48,1	248,5	6,9	585,9	4.022
Petseri	0,3	33,0	9,4	6,1	340,8	2.088
Kokku 1923. a. . .	66,5	50,0	3.327,5	72,3	576,1	41.673
1922. a. . .	64,3	72,0	4.631,5	75,5	580,0	43.817

L I N A

Maakond	Külvipind 1000 hekt.	Keskm. saak tihnult (p.)		S a a k	
		Seeme	Kiud.	Seeme	Kiud.
Viru	1,1	12,9	15,6	14	17
Järva	1,0	19,4	23,1	20	23
Harju	0,6	15,6	16,7	9	10
Lääne	1,0	16,7	17,2	17	17
Saare	0,2	23,9	20,2	6	5
Pärnu	4,4	16,1	17,2	71	76
Viljandi	3,1	19,3	21,8	61	68
Tartu	5,4	22,9	23,4	124	127
Valga	2,8	17,5	19,9	45	51
Võru	6,4	15,9	19,4	102	124
Petseri	4,7	14,5	16,9	69	80
Kokku 1923. a. . .	30,6	17,6	19,6	538	599
1922. a. . .	23,9	21,2	24,0	508	575

Üldsaak võrreldes 1922. a.

	Külvipind 1000 hektarides			Keskm. saak puudades ha pealt		Kõrgusaak (1000 pd.)		
	1923. a.	1922. a.	1923. a. suurenem. + või vähenem. — kui 1922	1923. a.	1922. a.	1923. a.	1922. a.	Suurenem. + või vähenemine — 1923
Talirukis	162,9	156,8	+ 6,0	62,0	56,7	10 100	8,893	+ 1.207
Talinisu	9,7	8,9	+ 0,8	63,3	64,2	615	571	+ 44
Suirukis	1,6	1,9	- 0,3	38,2	49,6	69	96	- 36
Suinisu	13,0	12,2	+ 0,8	46,8	56,6	611	692	- 81
Oder	126,3	134,1	- 7,7	43,1	66,1	5,448	8,865	- 3,417
Kaer	152,9	161,4	- 8,5	46,0	55,2	7,942	8,911	- 1,870
Segavili	66,5	64,3	+ 2,2	50,0	72,0	3,327	4,631	- 1,304
Kartul	72,3	75,5	- 3,2	566,3	580,0	41,673	43,817	- 2,144
Lina	30,6	23,9	+ 6,7	17,6	21,2	538	503	+ 30
				19,6	24,0	199	574	+ 25
Kokku	636,0	639,1	- 3,2					

Kroonika.

Eesti.

Kaubandusline läbikäimine nõukogude Venemaaga.

16–25. Jaanuarini on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksporitkaupe.

14 vagunit paberit, kaal 179,9 tonni; 23 vag. tselluloaset, kaal 355,6 tonni; 2 vag. ajalehepaberit, kaal 28,2 tonni, 2 vag. majakraami, kaal 3,8 tonni ja 4 vagunit viljakaitse uksi.

2. Transiitkaupe.

18 vagunit segakaupa, kaal 133,6 tonni; 3 vag. elektrilampe, kaal 32,4 tonni; 5 vag. tündri osasi, kaal 52,6 tonni; 38 vag. teed, kaal 345,9 tonni; 4 vag. raudplekki, kaal 61,6 tonni; 5 vag. garpiust, kaal 83,2 tonni ja 2 vag. raudtraati, kaal 29,1 tonni.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Eestisse tulnud:

38 vagunit rukist, 621,3 tonni; 100 vag. lääise, kaal 1564,4 tonni; 78 vag. kaeru, kaal 916,8 tonni; 24 vag. vikki, kaal 383,8 tonni; 9-vag. ube, kaal 146,8 tonni; 14 vag. erneid, kaal 238,7 tonni; 2 vag. nisu, kaal 32,9 tonni; 47 vag. linu, kaal 442,9 tonni; 55 vag. takku, kaal 315,5 tonni; 15 vag. linaseemneid, kaal 243,7 tonni; 2 vag. linaluid, kaal 14,6 tonni; 10 vag. nisuklissi, kaal 138,9 tonni; 24 vag. loomatoidu kooke, kaal 293,3 tonni; 3 vag. võid, kaal 38,9 tonni; 1 vag. tapetuid kodulinde (anid, paridid), kaal 10,4 tonni; 1 vag. tapetuid kanu, kaal 12,5 tonni; 17 tsisterni petroleumi, kaal 208,5 tonni; 1 vag. segakaupa, kaal 3,2 tonni; 1 vag. oravanahu, kaal 4,6 tonni; 2 tsisterni masuuti, kaal 23,7 tonni ja 1 vag. puust hobuse looke, kaal 1,7 tonni.

Kaubandusline läbikäimine Lätimaaga.

16–25. Jaanuarini on Eestist raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

19 vagunit 229 elus sarvloomaga; 3 vag. 78 elusseaga; 1 vag. 4 hobusega; 2 vag. sealihaga, kaal 17,1 tonni; 14 kasti küpsetatud teraleiba „Pain Normal“, kaal 2658 klgr; 9 platvormi masina osadega, kaal-9,8 tonni; 1 saadetus riidekaupa, kaal 1077 klgr. 2 kohta transiitkaupe, kaal 1120 klgr.; 1 saadetus segakaupa, kaal 191 klgr.; 1 koht hobusejõhve, kaal 557 klgr.; 2 saadetus majakraami, kaal 978 klgr.; 1 vag. puuvillast lõime, kaal 10,2 tonni; 1 saadetus õmblusniiti, kaal 832 klgr.; 2 vag. puuvillaseid kaitse, kaal 17,2 tonni; 1 saadetus puuvillast lõnga, kaal 914 klgr.; 1 vagun segakaupa, kaal 4,8 tonni ja 1 koht puuvillast riidet, kaal 556 klgr.

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Valga kaudu Eestisse tulnud:

5 vagunit klaas (monopoli) pudelisi, kaal 52,2 tonni; 1 vag. parkimata loomanahku, kaal 3,7 tonni; 1 saadetus õlilakki, kaal 616 klgr.; 1 vag. malmist ehjust ja pannisi, kaal 8,0 tonni; 1 saadetus kirjutus-paberit, kaal 2081 klgr.; 2 tsisterni petroleumi, kaal 22,6 tonni; 1 koht auto osasi, kaal 339 klgr.; 1 vag. vabriku masinaid, kaal 11,9 tonni; 2 saadetus ahju potte, kaal 1212 klgr.; 4 vag. segakaupa, kaal 8,1 t.; 1 vag. raudkaupa, kaal 7,0 tonni; 2 vag. räbalaid, kaal 16,4 tonni; 2 saadetus soolatud soolikaid, kaal 4010 klgr.; 2 vag. suhkurt, kaal 25,5 tonni; 1 saadetus teraskaupa, kaal 1168 klgr. ja 1 koht mitmesugust manufaktuuri ja pudukaupa, kaal 1004 kilogramm.

Kaubandusline läbikäimine Venemaaga.

25–29. Jaanuarini on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksportkaupa:

1 vagun ajalehepaberit, kaal 13,9 tonni ja 1 vag. viljakaitse uksi.

2. Transportkaupe:

4 vagunit elektrilampe, kaal 12,2 tonni; 3 vag. segakaupa, kaal 22,6 tonni; 35 vag. teed, kaal 322,7 tonni; 10 vag. tselluloseit, kaal 159,9 tonni; 24 vag. heeringeid, kaal 390,1 tonni; 10 vag. võitünni laudast, kaal 78,6 tonni; 1 vag. masina jaodega, kaal 11,8 tonni ja 1 platvorm segakaubaga, kaal 5112 klgr.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Eestisse tulnud:

5 vagunit kaeru, kaal 67,1 tonni; 1 vag. erneid, kaal 14,7 tonni; 6 vag. linaseemet, kaal 97,3 tonni; 4 vag. läätsi, kaal 65,6 tonni; 4 vag. rukist, kaal 65,7 tonni; 1 vag. nisukliisi, kaal 12,2 tonni; 3 vag. loomakooke, kaal 49,1 tonni; 1 vag. tapetud kodu- ja metslinde, kaal 11,2 tonni; 1 tsistern masuuti, kaal 13,1 tonni; 1 vag. linu, kaal 8,5 tonni; 1 vag. takku, kaal 5,9 tonni ja 5 vag. vikki, kaal 82,0 tonni.

Kaubandusline läbikäimine Lätimaaga.

25-29 jaanuarini on Eestist raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

2 vagunit 9 hobusega; 1 vag. vana rauda, kaal 16,7 tonni; 1 vag. tapetud sigadega, kaal 11.384 klgr.; 1 vag. transiifkaupa 2000 klgr.; 8 vag. linu (transiif Venemaalt), kaal 36,8 tonni; 1 saadetus mitmesugust transiifkaupa, kaal 331 klgr.; 2 saadetust segakaupa, kaal 517 klgr.; 1 vag. riidet, kaal 10,7 tonni; 4 vag. paklaid (transiif Venemaalt), kaal 16,9 tonni ja 2 vag. mitmesugust segakaupa, kaal 2887 klgr.

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Eestisse tulnud: 3 vagunit soolatud soolikaid, kaal 8,8 tonni; 2 tsisterni bensiini, kaal 21,7 tonni; 3 vag. segakaupa, kaal 13,6 tonni; 1 saadetus kirjutuspaberit, kaal 2057 klgr.; 1 koht alumiinium keedu nõusid, kaal 505 klgr.; 1 saadetus tapetud kodulinde, kaal 1440 klgr. ja 1 koht majakraami, kaal 280 klgr.

1923. a. detsembrikuu väliskaubandus.

Sissevedu väljaveost 226,2 milj. mk. suurem.

	Sissevedu. milj. mrk.	Väljavedu. milj. mrk.
Tera- ja jahv. villi, kartul, loomafoit	90,9	1,0
Toiduained-karjasaadused	1,2	37,0
Kala ja kalakaup	6,4	1,0
Muud toidu- ja maitseained, piiritus ja joogid	88,5	41,7
Elusloomad ja linnud	-	2,9
Nahk, nahkaup ja muud loomasaadused	10,2	6,0
Seemned ja elustaimed	1,3	9,3
Puu- ja puutööstuse saadused	2,9	65,2
Paber, paberikaup ja trüki-tööd	15,4	21,8
Puuvill, lina ja muud kiugained	60,5	57,9
Tekstiilitööstuse saadused	68,0	116,4
Metallid	29,5	1,1
Metallkaubad	34,0	0,003

Põllutööstusmasinad ja -riistad	4,1	-
Muud töö- ja jõumasinad, transportabinöud	45,0	7,2
Instrumendid, aparaadid ja laskeriistad	11,1	-
Kivid, mullad ja nende saadused	11,0	1,0
Kivistüsi, koks ja põlevkivi	22,3	-
Õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused	41,7	-
Väetisained	8,5	-
Keemiaained, värvid, apte-gikaubad	39,4	4,2
Kunstikaubad, muusikariis-tad ja muud eelpool nime-tamata kaubad	7,7	0,2

Kokku 599,9 373,7

Maade järele:

	Sissevedu. milj. Emk.	Väljavedu. milj. Emk.
Belgia	53,8	15,9
Daani	13,2	41,0
Danzig	16,7	7,5
Hollandi	9,0	0,4
Inglismaa	89,7	103,9
Läti	21,0	37,4
Poola	0,5	-
Prantsuse	3,3	4,5
Rootsi	36,7	36,0
Saksamaa	268,3	40,8
Soome	12,8	38,2
Tsh.-Slovakia	1,9	-
Vene	61,7	12,2
Ameerika Ühisriigid	11,2	0,4
Leedu	-	35,6
Norra	-	0,05

1923. a. jooksul on kaupasi sisse veetud 9.220,0 milj. mrk. väärtuses; väljaveetud sama aja jooksul - 5.570,0 milj. mrk. väärtuses. Seega on läinud aasta kaubabilans 3.650,0 milj. mrk. võrra passivne.

Teated ettevõtete tegevusest.

Uued aktsiaseltsid ja osaühisused.

A. S. „Kave“. Tegevusala: Schokolaadi, kakao, kohvi, kompekti, makaroni, biskviidi, kõiksugu suhkru-saaduste ning küpsiste valmistamine ning nendega kauplemine, etikettide ja pakkimismaterjaali valmistamine. Asutajad: Kolla Vellner, Karl Vellner ja August Saar. Põhikapitaal: Mk. 20.000.000, mis jaotatud 4000 akts. à Mk. 5000.-

(R. T. nr. 12/13-1924. a.)

„Eestimaa Põllumajanduse ja Tööstuse Akt-siaselts“. Tegevusala: Sisse- ja väljaveo kaubanduse edendamine, samuti ka põllumajandusliste ja tööstus-liste saaduste müümine ja ümbertöötamine Eestis ja väljamaal oma ning komisjoni arvel. Asutajad: G. Schilling, E. Glanström ja L. Krusenstiern. Põpikapi-

taal; Mk. 30.000.000, mis jaotatud 75.000 akts. à Mk. 400.— (R. T. nr. 16/17-1924. a.)

Põhikapitaali suurendused.

O/ü „Systema“ on oma põhikapitaali Mk. 1.500.000 Mk. 2.500.000 peale suurendanud. Põhikapitaal jaguneb 250 osaks à Mk. 10.000.—

(R. T. nr. 16/17- 924. a.)

Kinnisvarade oksjonid.

Tallinna-Haapsalu rahukogu ruumides Tallinnas, Jaani t. 7: 12. veebruaril s. a. kell 10 homm. — Võiglase Mart Liivi kinnisvara (413,36 □ = s. krundi ja kolm kahekord. puumaja), mis asub Heina ja Olga t. nr. 23/1 krep. nr. 2177 all. Hinnatud müügiks 3.000.000 mk.

29. aprillil s. a. kell 10 homm. Kostja Elfriede Stradomsky ning Olga, Hella ja Arkadi Herms'ide kinnisvara, mis asub Tallinnas, 3. alevi hüpoteegiringkonnas, Maakri t., krp. nr. 959, 960, 961/962, Kana t., krep. nr. 975 ja V. Tarju m. ja Maakri t. vahel oleval põikinaeval, krep. nr. 976 all, ja seisab koos mitmesugu suurusest linnakruntidest ühes ehitustega. Hinnatud müügiks vastavalt Mk. 750 000, 750.000, 300.000, 1.000.000 ja 2 500.000.

Võiglase Aleksander Ignatjevi ja Arkadi Ignatjevi kinnisvara, mis asub Tallinnas, 4. alevi hüpoteegi ringkonnas, Polgu t., krep. nr. 1171 all, ja seisab koos 455 ruutsülla suurusest linnakrundist ühes hoonetega. Hinnatud müügiks Mk. 3.500.000.

Võiglase Magnus Vesilind'i kinnisvara, mis asub Tallinnas, 5 polits. jaosk., Metall t., krep. nr. 2470 all, ja seisab koos 200 ruutsülla suurusest päriskrundist ühes ehitustega. Hinnatud müügiks Mk. 200.000.

Tähtsamad vähempakkumised.

Metsade peavalitsus, sega, 8. veebruaril s. a. kell 12 päeval — metsamaterjalide älestõsta-

mise ja väljaveotõõd Koeru metskonnas umbes 100 tinnu suuruselt maaalalt. Pakkumised saavad peetud Metsade peavalitsuses, Toomkiriku plats nr. 3. Lähemalt Metsade peavalitsuse tööstusosakonnas ja Koeru metskonna metsadlemalt.

Pärnu-Tallinna raudteevalitsus, kinnisel 20. veebruaril s. a. kell 12 — liipreid — 100.000 tk. Pakkumised ära anda raudteevalitsusele, Pärnus. Lähemalt raudteevalitsuses, Pärnus, I ja II. distantisi kontorit Mõisakülas ja Tallinna sadama jaamas.

Riigi raudteevalitsuse varustusosakond, kinnisel, 21. veebruaril s. a. kell 10 homm. — pükside määreõlised (masuufi) 20.000 pd. ja masinaõli — 1000 pd. Pakkumised ära anda Tallinnas, Tehnika t. 16, tuba 2. Lähemalt sealsamas tuba 4.

Riigi raudteevalitsuse varustusosakond, kinnisel, 22. veebruaril s. a. kell 10 homm. — muste raudgaasitorusid — 18.100 metr. ja torude osadid — 3545 tk. Pakkumised ära anda varustusosakond Tehnika t. 16, tuba 2. Lähemalt sealsamas tuba 4.

Isiklikud teated.

Abieluvaranduse lahutamise lepingud. August Joosepi p. Ounapuu ja Helene Joosepi t. Ounapuu, sünd. Võikson; Artur Karli p. zur Mühlen ja Elisabeth Voldemari t. zur Mühlen, sünd. Bunge; Eduard Peetri p. Saali ja Veera Jaani t. Saali, sünd. Susi; Johan Jaani p. Keisk ja Alide Gustavi t. Keisk, sünd. Klausen; Evald Mihkli p. Pärn ja Frieda Johanni t. Pärn, sünd. Frisch; Johannes Kaarli p. Strandberg ja Selme Kristijani t. Viilmann, sünd. Truuts; Jaak Jaagu p. Saago ja Elise Hansu p. Saago, sünd. Paris; Peeter Juhani p. Luik ja Marie Jakob t. Luik, sünd. Frisch; Jaan-Julius Jaani p. Reigas (Rõigas) ja Pauline Jaani t. Reigas, sünd. Terav; Jaan Jaani p. Ratas ja Elisabeth Jaani t. Ratas, sünd. Gustavson; Gustav Espe ja Pauline Espe, sünd. Ratsiparinski (R. T. nr. 8/9-1924. a.).

Viimased börs kursid*)

	London			Stockholm			Helsingi			New-York		
	1923 a.	1924. a.		1923 a.	1924. a.		1923 a.	1924. a.		1923 a.	1924. a.	
	1. II.	25. I.	1. II.	1. II.	25. I.	1. II.	1. II.	25. I.	30. I.	1. II.	25. I.	1. I.
Naelsterling	—	—	—	17.46	16.32	16.40	186.60	168.90	171.—	4.66	4.226	43.51
Dollar	4.66	4.22	4.32	3.74	3.86	3.805	40.15	40.08	40.05	—	—	—
Prantsuse frank	78.80	94.05	92.00	22.20	17.50	17.85	253	179	186	—	—	—
Helveetsia frank	—	—	—	70.10	66.70	66.15	—	—	—	—	—	—
Rootsi kroon	17.43	16.33	16.40	—	—	—	10.73	1037	10.50	—	—	—
Soome mark	18.60	16.95	17.17	9.35	9.63	9.62	—	—	—	—	—	—
Daani kroon	24.45	26.05	26.48	71.35	62.65	61.95	778	654	652	—	—	—
Hollandi gulden	11.88	11.39	11.50	147.25	143.20	142.80	1586	1483	14.93	—	—	—
Eesti mark	—	—	—	—	—	—	11.75	10.30	10.35	—	—	—
Kuld per unts	88/8	97/8	95/10	—	—	—	—	—	—	—	—	—

*) London noteerib kurssi: £ 1 nii mitu vastava maa rahaüksust. Mujal on noteerimisviis nagu Tallinnas, s.t. kurs näitab ühe naelsterlingi ja dollari hinda oma maa rahaüksustes ja kõikide teiste valuutade hinda 100 üksuse eest.

Tallinna börs kursijedel

Kuupäev		1 dollar	1 naelsterling	1 miljard Saksa marka	100 Soome marka	100 Rootsi krooni	100 Daani krooni	100 Prantsuse frk.	100 Holl. guilder.	100 Läti rubla	100 Czechosl. kr.	1 kuld rubla	100 Itaalia liiri	100 Helveetsia fr.
28.I	O.	386,5	1632	—	956	9960	6200	1725	14375	73,25	1100	188	1670	6685
	M.	387,5	1638	0,10	966	10060	6300	1775	14475	74,75	1130	—	1700	6735
	T.	387,5	1638	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29.I	O.	386,5	165	—	958	10050	6125	1750	14400	73,25	1100	188	1685	6685
	M.	387,5	1651	0,10	968	10150	6225	1800	14500	74,75	1130	—	1775	6735
	T.	387,5	1651	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30.I	O.	386,5	1646	—	957	10080	6250	1750	14400	73,—	1100	188	1745	6675
	M.	387,5	1652	0,10	967	10180	6350	1800	14500	74,50	1130	—	1775	6725
	T.	—	1652	—	—	—	—	—	—	74,50	—	—	—	—
31.I	O.	386,5	1641	—	956	10060	6225	1760	14400	73,—	1100	188	1660	6685
	M.	387,5	1650	0,10	966	10160	6325	1810	14500	74,50	1130	—	1690	6735
	T.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.II	O.	385,5	1657	—	957	10080	6210	1780	14400	73,10	1090	188	1680	6685
	M.	386,5	1663	0,10	967	10180	6310	1830	14500	74,60	1120	—	1710	6735
	T.	386,5	1663	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.II	O.	385,5	1657	—	957	10080	6210	1780	14400	73,10	1000	188	1680	6685
	M.	386,5	1663	0,10	967	10080	6310	1850	14500	74,60	1120	—	1710	6735
	T.	386,5	1663	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Tähtsamate en gros kaupade hinnad, mis läinud nädalal kauba börsel koteerimise komisjoni poolt koteeriti.

Jahud: nisu, pehme, kõrgem Ameerika sort.	pd.	570—700	Kohvi, Kesk-Ameerika sordid	3600—4400
sõre Ameerika	”	650—720	Mexiko	—
A/S. Rotermanni tehaste jahud:			Tee, lahtine Pekoe broken, Java	4800—4800
nisu, pehme,	”	520—640	Orange Pekoe, Java	5700—6000
sõre	”	640—670	” ” Tseilon	6000—6600
pehmed, teised sordid	”	—	” ” Moning, Hiina	4200—4400
Rukki jahud	”	280—290	Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1000
püül	”	400—445	Java	—
Nisu, Vene	”	340—345	Czechoslovaakia ja Belgia	1020—1040
Rukis Eesti	”	260—265	Siirup, kartuli, B 42°	750
Vene.	”	250—255	” ” B 38°	—
Kaerad, toidu, Vene	”	245—250	” ” Glucose	700
Odrad,	”	250—260	Sool, lahtine	46—50
Erned, rohelised, Eesti	”	—	Heeringad, Yarmouth, Mattie	tünn 4500—4800
Hollandi	”	—	Shotti Mat Full	4800—4800
Riis, Burma II.	”	640—660	” ” Mattie	4700—4900
Kartulid, eksport fob Tallinn	”	—	” ” Norra Full	—
piirituse	”	—	” ” Islandi	250)
Kartuli tärkliis „Superieur“	”	585—600	Liha, sea, I. sort	pd. 1400—1520
Pilm, pudelites	ltr.	19	looma, I. sort	500—800
Või, meierei, eksport	pd.	4560—4720	Pekk, eksport, I s.	—
Margariin, väljamaa	”	2000—2200	Heinad, aasa	vaguniviisi —
Juust, kohalik, Schveitsi.	pd.	2400—2600	Õlikoogid, puuvillaseemne.	275—280
Kaseiin	”	600—800	palmi	215
Munad, eksport I. s. (stinine tpl.)	”	18—20	päevalille	275—280
II. s.	”	15—17	soja	345—350
Kakao, Inglis	”	1200—1400	Nisukliid	180—190
Ameerika	”	1100—1200	Rukkikliid.	—
Hollandi	”	—	Puuvilla rite, Bjas, D. I.	ars. 37,5—41,75
Kohvi, Rio, Santos	”	3000—3400	Mifkal, ekstra	29—30,75
.	”	—	Lina, Liivi R.	pd. 2100—2200
.	”	—	Võru-Petseri	—

Lina seemned, õli 87 ¹ / ₂ °/o basis fr. Tall.	—	Tsement, Portland, Port-Kunda pütt 10 pd. 10 naela	745
" külvil 98—99 pd.	—	Tsement, Portland, Port-Kunda pütt 10 pd. 10 naela fr. Kunda.	—
Takud, Codilla I.	—	Tsement, Portland, Aseri	690
" " II.	—	Kriit, toores	100
Kivisüsi, auru, Yorkshire 2k. pest.	57—59	" pestud	116—130
" " Newcastle	55—56	Asfalt	160—
" sepa	63—65	Tõrv, kivi	—
Koks, valu	95—100	" puu	—
" gaasi	85	Lubi	35—40
Põlevkivi, I. sort	10	Gips, tükikides frko Isborsk	—
Põlevkivi, II. sort	7,5	" jahvatatud	—
" III. "	5	" krohvimise, loko	70
Raud, sordi	360—320	Teliskivid, I. sort, tuhat, fr. Tall.	6100
" latt	—	Puumaterjalid, saetud D/B/B/ Eesti Strd I, II ja III s. frko Tall.	—
" vits	440—490	Puumaterjalid	—
" raud plekk	440—500	" IV s.	—
" " tsingitud	760—800	" propsid; 7×7	—
Teras Inglis	—	" liiprid	—
" Saksa	—	Põletispuud, sega 20°/okaski, k. sld.	5700—6100
" nikkel	—	" "	—
" vedru	450—500	Nahk, talla, Eesti kodumaa tooresnahast valmistatud . pd. I s.	4400—4600
" valu	—	Nahk, talla, Ameer. tooresn. valmist. I sort	5000—5200
" tööriistade	1100—1200	Nahk talla, Ameer. tooresn. valmist. II sort	4400—4600
" talla	340—380	Toores nahk väiksed ja suured	—
Malm	240—250	Tuletikud, origin. kast (500 pakki)	5800
Inglitina	7000—7300		
Seatina	900—950		
Vask, plekk punane	4000—4800		
" " valge	3600—4600		
Tsink-plekk	1600		
Masinaõli, Vene, Nobel No. 6.	530		
" Ameerika	480—500		
" solaar	—		
" auto Vacuum Comp	—		
" auto	700—750		
Tsilindriõli, Vene	600—730		
" Ameerika	500—700		
Põlevkivi õli	180—240		
" pigi	300		
Nafta, Vene	240—260		
" Ameerika	200—210		
Petrooleum, Vene	270—280		
" Ameerika	270—280		
Bensiin, Vene	600—620		
" Ameerika	600—620		
Piiritus, eksport. (excl. vaat) fob ltr.	\$ 0,20		
Pesusooda pd.	200—210		
Seebikivi 72 ³ / ₀ , Inglis	560—600		
Parafiin 50 ¹ —52 ⁰	880—930		
" 120 ⁰ —134 ⁰	—		
Parkimise ekstrakt	850		
Väävel, õie 98 ⁰ / ₀	390—410		
Värvid, nigrosin vees sulav, välj. kg.	550—590		
" tsinkvalge Saksa roh. PZ. pd.	1500—1600		
" Prantsuse	1500—1600		
" tinavalge Inglise	1300—1400		
" ooker Prants.	330—380		
Väetisained Superfosf. „Silva“ (k. 6 pd.)	—		
" 17-18 ⁰ / ₀ fr. Tallinn.	—		
" Superfosf. E. T. K. must kukk (k. 6 pd.) 18—20 ⁰ / ₀ fr. Tallinn	—		
" Thomasjahu k.100kg. 15-17 ⁰ / ₀	—		
" Kaalisool, 30 ⁰ / ₀ , kott 6 pd. frkojaam	—		
" 40 ⁰ / ₀	—		
" Kainiit 12 ⁰ / ₀ lahtine, pd.	—		
" Norra salpeeter, kott 6 pd.	—		
" Vosvoriit, Eesti 6 ⁰ / ₀	—		
Paber, rotatsiooni	410		

Prahid :

Lina			
Tallinn — Stettin	tonn	—	
" — Ghent	"	—	
" — Dundee	"	—	
" — Belfast	"	—	
" —	"	—	
" —	"	—	
Takud + /o			
Puumaterjalid D/B/B/	standard		
Tallinn — London	"	—	
" — E. C. C. P. (Ingl. idarand)	"	—	
" — Antwerpen	"	—	
" — Southampton	"	—	
" — Manchester	"	—	
"	"	—	
"	"	—	
Segakaup	tonn		
Tallinn — Stettin	"	—	
" — London	"	—	
" — Stockholm, või	"	—	
"	"	—	
"	"	—	
Kartulid			
Tallinn	"	—	
"	"	—	
"	"	—	
"	"	—	
"	"	—	
"	"	—	
"	"	—	
"	"	—	